

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: I.

Citation: Brandes, Edvard: "I.", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 102. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074864832/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

Henrik og Pernille.

I.

1ste September 1885.

Det kgl. Teater aabnede sin Sæson efter tre Maaneders forhaabentlig vel anvendte Ferie ikke med nogen af de mange glimrende Nyheder, hvormed Teatret lidt uforsigtigt har lokket Logekøberne i August Maaned, men beskedent og klassisk med *Henrik og Pernille*. Der var som tænkeligt ikke godt Hus; de stakkels Abonnenter stirrede melankolsk ned paa Gulvets aabne Rum, hvor Provinsialister og Fremmede kun havde besat nogle Rækker.

Hvorfor mon man just har valgt *Henrik og Pernille*? Man havde paatænkt at spille *Erasmus Montanus* med delvis ny Rollebesætning. Det er ikke ret forstaaeligt, at dette ikke overmenneskelige Foretagende er strandet paa en enkelt, ganske ung Skuespillers Fraværelse. Hvis dette skulde være Tilfældet, saa taler denne Omstændighed klarere

end mange Ord. Det kgl. Teater er da nu saa reduceret, er i den Grad mangelfuldt betjent, at en Forestilling, til hvilken man kunde forberede sig i Maanedsviis, er afhængig af, om en Begynder kan optræde i en Birolle eller er forhindret. Men rimeligvis taler Rygtet efter dets Sædvane usandt; thi det kgl. Teater opgav kun én sygemeldt Kunstner, og det var ikke den unge Poul Nielsen.

Hvorom alting er, saa aabnede man da med *Henrik og Pernille*. Som Stykket gaar over Scenen, er Fremstillingen ikke Digteren værdig. Udførelsen lider under væsentlige Mangler, en daarlig Iscenesættelse og en Rollebesætning, der kun delvis slaar til.

Personerne vanker vildsomme om paa Scenen. Ingen Dødelig kan begribe, hvorfra de kommer og hvorhen de gaar. Undertiden løber de paa hinanden i Dørcne. Det Hele er lavet paa Maa og Faa uden Skygge af Plan.

En kyndig Instruktør vilde med Lethed træffe en anden Ordning og han vilde stemme Spillet sammen efter Plan og Midtpunkt. Nu gaar hver af de Agerende paa egen Haand.

Tag for Eksempel Arv! Hr. Kolling følger de bedste Traditioner i Repliker og Gestus, men hvad Alder har hans Arv? Vel halvtreds. Stykket forlanger, at Arv og Henrik skal være lige gamle, og nu besidder Hr. Poulsens Henrik den Femogtyveaariges Væverhed. Harmonien er borte.

Og selve Rollens Karakter. Henrik morer sig tydeligt nok med den Figur, han agerer; han er en Fiffikus, en lun Broder. Og Arv da? Naar han forklædt som Skytte fortæller de kosteligste Historier, for Eksempel om den døde Støver Fairfax, saa spiller Hr. Kolling — Himlen forlade ham hans Synd — som om Arv, den snilde Bonde, troede derpaa. Skuespilleren lader os ikke forstaa, at det er det bare Opspind ligesom Henriks Brev fra hans Papa. Paa den Maade bliver der ingen Mening i Scenen.

Eller man betragte Hr. Axel Madsen! Leander træder ind fuld af Forbavselse over at Folkene i hans Hus har talt til ham om en anden Herre og ikke villet anerkende ham som rette Husbond. Har han Grund til Vrede og Sorg? Nej, ingenlunde. Han ser godt, at der maa ligge en eller anden snurrig Misforstaaelse til Grund. Alligevel rynker Hr. Madsen sine Bryn i harmfuld Bestyrtelse — og Følgen er, at han intet andet Udtryk besidder for Leanders Smærte, da denne opdager Leonoras Utroskab. Sligt kunde rettes ved et Ord. Alligevel hører dette Stykkes Elsker til de bedste Præstationer af denne Skuespiller, hvis Bcgavelse undertiden mere genkalder den Stok, der støtter den højstammede Rose, end selve den blomstrende Plante.

Saadanne Eksempler kunde fordobles mangefold. Udførelsen har dog sit saarreste Sted i Fru

Hilmers Pernille, der fattes Soubrettens Ynde og Ungdomsglæde. Det er ikke hensynsfuldt mod Fru Hilmer, naar Teatret paatvinger hende Pernillerne, hvor meget man end maa paaskønne, at hun saa modigt overtager dem under Personalets Fattigdom paa passende Kræfter.

Fru Hennings' Leonora er et Mønster paa skær og lødig Diktion.

Hr. Olaf Poulsens bedste Henrikrolle findes ikke her i Stykket. Selvfølgelig rummer den dygtige Ting, baade Vid og Kraft. Men Latteren klunger undertiden uægte og Lystigheden støjer somme Sider mere end den smitter. Alligevel, hvis blot alle var saadan!

II.

16de Oktober 1897.

Næppe alene for Debutanten, Hr. Knudsens Skyld, satte det kgl. Teater *Henrik og Pernille* paa Plakaten. Det klæder jo ikke ilde, at Holbergs Scene — som Teatret ved festlige Lejligheder kalder sig — undertiden fungerer som Scene for Holberg. I Aar foreligger intet Holbergsk Skuespil i ny Indstudering; heller ikke